

Letné školy môžu deťom pomôcť, musia sa však nastaviť lepšie ako v minulom roku

Centrum vzdelávacích analýz vydalo analytický komentár o letných školách

Centrum vzdelávacích analýz (CVA) vydalo analytický komentár, ktorý sa venuje téme letných škôl. Letné školy sú jedným z opatrení, ktoré majú potenciál zmierniť dopady pandémie COVID-19 na vzdelávacie výsledky žiakov a žiačok. Ministerstvo školstva v týchto dňoch oznámilo, že vyčlení finančné prostriedky na organizáciu letných škôl vo výške 422 500 eur.

Zatvorenie škôl v dôsledku pandémie COVID-19 a s tým súvisiaci prechod na dištančné vzdelávanie bude mať viaceré negatívne dôsledky najmä pre deti a mladých ľudí. Ide napríklad o zhoršenie ich duševného zdravia či sociálnych vzťahov. Jedným z týchto dôsledkov sú aj straty vo vedomostiach a zručnostiach žiakov a žiačok. Jednou z možností, ako tie straty zmierniť, je organizovanie letných škôl.

V minulom roku sa letné školy organizovali aj na Slovensku. Pravdepodobne však nedosiahli očakávaný účinok. „**Z minuloročných údajov o letných školách možno odhadovať, že do letných škôl sa nedostalo minimálne 92 % detí, ktoré sa počas dištančnej výučby neučili prostredníctvom internetu.** Pritom práve pre tieto deti, ktoré sa najčastejšie učili zasielaním vytlačených pracovných listov, mohli mať letné školy najväčší zmysel,“ uviedol analytik Centra vzdelávacích analýz Michal Rehúš.

Z údajov tiež vyplynulo, že letné školy sa v menšej miere realizovali v krajoch, kde bol najvyšší podiel žiačok a žiakov, ktorí sa nezapájali do online dištančnej výučby. „V prepočte na počet škôl sa najviac letných škôl zorganizovalo v Banskobystrickom, Žilinskom a Trenčianskom kraji (11,5 – 12,6 % zo všetkých základných škôl v danom kraji). Najmenej to bolo v Bratislavskom, Košickom a Prešovskom kraji (6,5 – 9,5 % zo všetkých základných škôl v danom kraji). Pritom práve v Košickom a Prešovskom kraji bolo na jar 2020 najviac detí, ktoré sa do dištančnej výučby zapájali offline spôsobom,“ uviedol analytik CVA Juraj Čokyna.

Ďalšími problémami bolo, že letná škola trvala príliš krátko, rozsah vzdelávacej zložky v rámci letných škôl nebol vymedzený a zameranie letných škôl bolo pomerne široké. Pritom výsledky výskumu ukazujú, že zlepšenie vzdelávacích výsledkov žiakov a žiačok počas letnej školy prináša len relatívne intenzívny vzdelávací program.

Ak majú mať letné školy účinok, musia sa nastaviť lepšie ako v minulom roku. Predovšetkým treba zvýšiť záujem škôl o organizáciu letných škôl. V tejto súvislosti sa treba zamerať na školy s vysokým podielom žiakov a žiačok s ťažkosťami zapájať sa do dištančnej výučby. Dá sa to

zabezpečiť napríklad lepším informovaním škôl o dôležitosti a význame letných škôl, proaktívnym a adresným oslovovaním najviac zasiahnutých škôl a ich zriaďovateľov či asistovaním školám v procese prihlasovania sa do výzvy.

Ďalej treba zvýšiť účasť ohrozených žiakov a žiačok v letných školách. Na to by mohol poslúžiť manuál, ako získavať žiakov a žiačky do letných škôl (najmä v prípade, ak ide o školy s vyšším podielom detí z chudobných rodín). Ďalej by sa mala zabezpečiť súčinnosť medzi terénnymi pracovníkmi a školami pri informovaní rodičov a žiakov o dôležitosti letných škôl a pri získavaní súhlasu na účasť detí v nich.

Súčasne treba upraviť organizáciu letných škôl, aby boli čo najviac kompenzačné z hľadiska nadobúdania vedomostí a zručností detí a mladých ľudí. Podľa výsledkov výskumu a zahraničných skúseností by letná škola mala trvať najmenej päť týždňov, vzdelávacia zložka by mala zabrať najmenej tri až štyri hodiny denne a vzdelávanie by sa malo uskutočňovať v menších skupinách (maximálne 15 žiakov a žiačok). Z hľadiska obsahu je dôležité, aby vyučovanie bolo v súlade so školským vzdelávacím programom a s potrebami a záujmami žiakov a žiačok, pričom dôraz by sa mal klásť na vyučovací jazyk a matematiku.

Mali by sa zvýšiť finančné prostriedky na organizáciu letných škôl. V závislosti od počtu zapojených škôl, resp. detí a dĺžky letnej školy by bolo nutné na realizáciu letných škôl vyčleniť omnoho vyššiu sumu ako tomu bolo minulý rok, a aká bola vyčlenená na tento rok. **Napríklad štyri týždne trvajúca letná škola pre 20 % offline žiakov a žiačky by podľa našich prepočtov stála približne 3,7 mil. eur.**

Zároveň by sa mali zbierať podrobnejšie údaje o realizácii letných škôl. Pred vyhlásením výzvy by sa mali zbierať údaje o záujme škôl a učiteliek a učiteľov o realizáciu letných škôl. Následne by sa mali zbierať a vyhodnocovať údaje od zapojených škôl, napríklad koľko a akých žiačok a žiakov sa reálne zapojilo do letných škôl, či aké ťažkosti mali školy počas realizácie letných škôl. Súčasne by sa v spolupráci s výskumným tímom mala vyhodnotiť účinnosť letných škôl.

Viac o téme letných škôl si môžete prečítať v našom analytickom komentári, ktorý je dostupný tu: <https://www.vzdelavacieanalyzy.sk/?p=216>.

Centrum vzdelávacích analýz je nezávislá analytická a výskumná organizácia, ktorej cieľom je na základe dát a výsledkov výskumu prispievať k zvyšovaniu kvality vzdelávania a k vyrovnávaniu šancí vo vzdelávaní.